

2 Ιουλίου 2018

Ποιος ήταν ο Φιλόπαππος;

/ [Επιστήμες](#), [Τέχνες](#) & [Πολιτισμός](#)

γράφει ο Γιώργος Δαμιανός (το άρθρο πρωτοδημοσιεύτηκε στο έντυπο περιοδικό *exodos*)

Ο λόφος του Φιλοπάππου ή λόφος των Μουσών (από τον μυθικό ποιητή Ορφέα, Μουσαίο) είναι μια τελευταία ευλογία για τους κατοίκους της Αττικής. Πρόκειται για 700 στρέμματα πράσινου μέσα στο, ταλαιπωρημένο, κέντρο της Αθήνας. Το όνομα του λόφου οφείλεται στο ταφικό μνημείο (μαυσωλείο) του Φιλοπάππου, που ένα μέρος του είναι ακόμα ορατό στην κορυφή του λόφου.

Ποτέ κανένας δε θα μάθει ποια έπαρση και ποια αλαζονεία διακατείχαν τον ματαιόδοξο Φιλόπαππο, που ήθελε με κάθε τρόπο να αφήσει και αυτός κάτι στην Ιστορία. Και άφησε τον τάφο του. Αν και απέναντι του βρισκόταν το πιο τέλει μοντέλο αισθητικής λεπτότητας, ο Παρθενώνας, αυτός αντί να το αντιγράψει θέλησε να κάνει «κάτι να φαίνεται» στους αιώνες των αιώνων.

Το έφτιαξε μεγαλοπρεπές, όσο μία τετραώροφη πολυκατοικία και, ίσως, βαθιά μέσα του, να ήθελε να φωνάξει το : «νενίκηκα σε Παρθενώνα». Γι αυτό ως χλιδάτος νεόπλουτος, που ήταν, πήρε τα καλύτερα υλικά, τους πιο ακριβούς μαστόρους και φόρτωσε τον τάφο του με όλες τις χοντροκοπιές της εποχής του. Λίγα «ψίχουλα προσοχής» αναζητούσε ο καημενούλης από τους χιλιάδες θαυμαστές του Ιερού Βράχου.

Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή και ας δούμε ποιος ήταν, τέλος πάντων, αυτός ο Φιλόπαππος.

Ο Ιούλιος Αντίοχος Φιλόπαππος ήταν εγγονός του Αντιόχου Δ΄, τελευταίου βασιλιά της Κομμαγηνής (σημ. Συρία). Όταν ο αυτοκράτορας Βεσπασιανός κατέλυσε το συριακό βασίλειο, ο Φιλόπαππος και η οικογένειά του θα ζήσουν ως εξόριστοι στην Αθήνα. Μη λυπηθείτε για το καημένο προσφυγόπουλο. Φαίνεται ότι έφερε μαζί του τεράστια περιουσία και για αυτό θα μπορέσει γρήγορα να «δικτυωθεί» στη νέα του πατρίδα. Με τις πλούσιες δωρεές του προς την πόλη πολιτογραφήθηκε ως Αθηναίος πολίτης και ανακηρύχθηκε Ύπατος της Αθήνας (90 -100μ.Χ), αν και ο Πausανίας τον αποκαλεί απλά Σύριο (ανδρί Σύρω). Σαφέστατα υπήρξε Ρωμαίος πολίτης και αξιοποίησε στο έπακρο τις πολύ καλές πολιτικές διασυνδέσεις του με τη Ρώμη.

Το 115 μ.Χ κατασκεύασε το ταφικό μνημείο, με διαστάσεις 9,80 x 9,30 μ., και είχε την πρόσοψη του προς τον Ιερό Βράχο. Ο Φιλόπαππος έχτισε το «αυθαίρετο του», χωρίς να λογαριάσει τίποτα (άμα έχεις χρήματα!). Δε σεβάστηκε ούτε την ιερή παράδοση των αρχαίων Αθηναίων που δεν επέτρεπαν να γίνουν ταφές στα ιερά υψώματα, όπως ήταν ο Λόφος των Μουσών. Το μνημείο είναι παραφορτωμένο από το πλήθος των παραστάσεων και διακοσμητικών στοιχείων. Είναι, ίσως, το πιο κλασικό δείγμα παρακμάζουσας αρχαίας Τέχνης

Το μνημείο σωζόταν αυτούσιο μέχρι τον 15ο αιώνα. Σύμφωνα με νεότερες έρευνες διαπιστώθηκε ότι μέρη του μαυσωλείου αφαιρέθηκαν από τους Τούρκους και τα χρησιμοποίησαν για την κατασκευή του μιναρέ του Παρθενώνα.

Πηγή: 24grammata.com